HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

26 februarie 2008 *

În cauza C-132/05,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 21 martie 2005,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnul E. de March, de doamna S. Grünheid și de domnul B. Martenczuk, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

recurentă,

susținută de:

Republica Cehă, reprezentată de domnul T. Boček, în calitate de agent,

* Limba de procedură: germana.

Republica Italiană, reprezentată de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul G. Aiello, avvocato dello Stato, cu domiciliul ales în Luxemburg,

interveniente,

împotriva

Republicii Federale Germania, reprezentată de domnii M. Lumma și A. Dittrich, în calitate de agenți, asistați de M. Loschelder, Rechtsanwalt,

pârâtă,

susținută de:

Regatul Danemarcei, reprezentat de domnul J. Molde, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

Republica Austria, reprezentată de domnul E. Riedl, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

interveniente,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts și U. Lõhmus, președinți de cameră, domnii J. N. Cunha Rodrigues (raportor), K. Schiemann, P. Kūris, E. Juhász, E. Levits și A. Ó Caoimh, judecători,

avocat general: domnul J. Mazák,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 februarie 2007,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 28 iunie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, prin refuzul formal de a sancționa, pe teritoriul său, utilizarea denumirii „parmesan” pe eticheta produselor care nu îndeplinesc cerințele caietului de sarcini al denumirii de origine protejată (denumită în continuare „DOP”) „Parmigiano Reggiano”, favorizând astfel utilizarea abuzivă a renumelui de care beneficiază

produsul autentic protejat la nivel comunitar, Republica Federală Germania nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului din 14 iulie 1992 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare (JO L 208, p. 1).

Cadrul juridic

2 Regulamentul nr. 2081/92 instituie o protecție comunitară a denumirilor de origine și a indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare.

3 Articolul 2 din Regulamentul nr. 2081/92 prevede:

„(1) Protecția comunitară a denumirilor de origine și a indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare se va obține în conformitate cu prezentul regulament.

(2) În sensul prezentului regulament:

(a) «denumire de origine»: reprezintă numele unei regiuni, al unui loc specific sau, în cazuri excepționale, al unei țări, utilizat pentru descrierea unui produs agricol sau alimentar:

— originar din această regiune, loc specific sau țară

și

— a cărui calitate sau ale cărui caracteristici sunt în mod esențial sau exclusiv datorate unui anumit mediu geografic cu factorii săi naturali și umani inerenți și ale cărui producție, prelucrare și preparare au loc în aria geografică delimitată;

[…]" [traducere neoficială]

4 Articolul 3 alineatul (1) din acest regulament are următorul cuprins:

„Denumirile devenite generice nu pot fi înregistrate.

În sensul prezentului regulament, prin «denumire devenită generică» se înțelege denumirea unui produs agricol sau alimentar care, chiar dacă se raportează la locul sau la regiunea unde acest produs agricol sau alimentar a fost inițial produs sau comercializat, a devenit denumirea comună a unui produs agricol sau alimentar.

Pentru a stabili dacă o denumire a devenit sau nu generică, se va ține cont de toți factorii, în special de:

— situația existentă în statul membru de unde provine numele și cea existentă în zonele de consum,

— situația existentă în alte state membre,

— legislațiile naționale sau comunitare relevante.

[…]” [traducere neoficială]

5 Potrivit articolului 4 alineatul (2) litera (g) din Regulamentul nr. 2081/92, caietul de sarcini include cel puțin „detaliile privind structurile de control prevăzute la articolul 10”. [traducere neoficială]

6 La articolul 5 alineatele (3) și (4) din acest regulament se prevede:

„(3) Cererea de înregistrare va include caietul de sarcini menționat la articolul 4.

(4) Cererea va fi trimisă statului membru în care este situată aria geografică respectivă.” [traducere neoficială]

7 Articolul 10 din regulamentul menționat prevede:

„(1) Statele membre garantează faptul că în termen de maximum șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament au fost puse la punct structurile de control, al căror rol este acela de a asigura că produsele agricole și alimentare care poartă o denumire protejată îndeplinesc cerințele stabilite în caietul de sarcini.

(2) O structură de control poate cuprinde una sau mai multe autorități de control desemnate și/sau organisme private aprobate în acest sens de către statul membru. Statele membre vor transmite Comisiei listele cu autoritățile și/sau organismele aprobate, precum și competențele acestora. Comisia va publica respectivele coordonate în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

(3) Autoritățile de control desemnate și/sau organismele private trebuie să ofere garanții corespunzătoare de obiectivitate și de imparțialitate în privința tuturor producătorilor sau prelucrătorilor supuși controlului și să dispună permanent de personalul calificat și de resursele necesare efectuării controalelor asupra produselor agricole și alimentare care poartă o denumire protejată.

Dacă o structură de control utilizează serviciile unui alt organism pentru realizarea anumitor controale, acesta din urmă trebuie să prezinte aceleași garanții. În acest caz, autoritățile de control desemnate și/sau organismele private aprobate sunt în continuare responsabile în fața statului membru pentru toate controalele efectuate.

Începând cu 1 ianuarie 1998, pentru a fi aprobate de către un stat membru în sensul prezentului regulament, organismele trebuie să îndeplinească condițiile definite în standardul EN 45011 din 26 iunie 1989.

(4) Dacă o autoritate de control desemnată și/sau un organism privat dintr-un stat membru constată că un produs agricol sau alimentar, care poartă o denumire de origine protejată în statul membru respectiv, nu îndeplinește cerințele stabilite în caietul de sarcini, acestea vor lua măsurile necesare pentru a asigura respectarea prezentului regulament. […]

(5) Un stat membru trebuie să retragă aprobarea unui organism de control în cazul în care condițiile menționate la alineatele (2) și (3) nu mai sunt îndeplinite. Acesta informează Comisia, care publică în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* o listă revizuită a organismelor aprobate.

(6) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a garanta că un producător care respectă prezentul regulament are acces la sistemul de control.

(7) Costurile ocazionate de controalele prevăzute în prezentul regulament vor fi suportate de producătorii care utilizează denumirea protejată.” [traducere neoficială]

8 Potrivit articolului 13 din același regulament:

„(1) Denumirile înregistrate sunt protejate împotriva:

[…]

(b) utilizării abuzive, imitării sau evocării, chiar dacă originea adevărată a produsului este indicată sau dacă denumirea protejată este tradusă sau însoțită de expresii precum «gen», «tip», «metodă», «stil», «imitație» sau o altă expresie similară;

[…]

În cazul în care o denumire înregistrată cuprinde denumirea considerată generică a unui produs agricol sau alimentar, utilizarea acestei denumiri generice nu este considerată a fi contrară dispozițiilor prevăzute la primul paragraf litera (a) sau (b).

[…]

(3) Denumirile protejate nu pot deveni generice.” [traducere neoficială]

9 În temeiul articolului 2 din Regulamentul (CE) nr. 1107/96 al Comisiei din 12 iunie 1996 privind înregistrarea indicațiilor geografice și a denumirilor de origine în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17 din Regulamentul nr. 2081/92 (JO L 148, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 19, p. 44) și al secțiunii A din anexa la regulamentul menționat, denumirea „Parmigiano Reggiano” constituie o DOP începând de la 21 iunie 1996.

Procedura precontencioasă

10 Ca urmare a unei reclamații din partea mai multor operatori economici, Comisia, prin scrisoarea din 15 aprilie 2003, a solicitat autorităților germane să dea instrucțiuni clare organelor responsabile de reprimarea fraudelor pentru a face să înceteze comercializarea pe teritoriul german a produselor denumite „parmesan” neconforme cu caietul de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano”. Întrucât termenul „parmesan” reprezintă, în opinia Comisiei, traducerea DOP „Parmigiano Reggiano”, utilizarea acestuia ar constitui o încălcare a articolului 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92.

11 Republica Federală Germania a răspuns prin scrisoarea din 13 mai 2003 că termenul „parmesan”, desigur inițial legat din punct de vedere istoric de regiunea Parma, devenise o denumire generică referitoare la brânzeturi dure de diverse proveniențe, rase sau destinate a fi rase, și distincte de DOP „Parmigiano Reggiano”. Din acest motiv, utilizarea acestui termen nu ar constitui o încălcare a Regulamentului nr. 2081/92.

12 La 17 octombrie 2003, Comisia a adresat Republicii Federale Germania o scrisoare de punere în întârziere căreia acest stat membru i-a răspuns printr-o scrisoare din 17 decembrie 2003.

13 Întrucât a considerat explicațiile furnizate de Republica Federală Germania nesatisfăcătoare, Comisia a emis, la 30 martie 2004, un aviz motivat prin care invita acest stat membru să ia măsurile necesare pentru a se conforma într-un termen de două luni de la notificarea avizului.

14 Prin scrisoarea din 15 iunie 2004, Republica Federală Germania a comunicat Comisiei că își menținea poziția anterioară.

15 În aceste condiții, Comisia a decis să introducă prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

16 Prin Ordonanța președintelui Curții din 6 septembrie 2005, s-a admis intervenția Republicii Italiene, pe de o parte, și a Regatului Danemarcei, precum și a Republicii Austria, pe de altă parte, în sprijinul concluziilor Comisiei și, respectiv, ale Republicii Federale Germania.

17 Prin Ordonanța președintelui Curții din 15 mai 2006, s-a admis intervenția Republicii Cehe în sprijinul concluziilor Comisiei.

18 În susținerea acțiunii sale, Comisia invocă un singur motiv, întemeiat pe refuzul Republicii Federale Germania de a sancționa, pe teritoriul său, utilizarea denumirii „parmesan" pe eticheta produselor care nu îndeplinesc cerințele caietului de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano".

19 Republica Federală Germania contestă faptul că nu și-ar fi îndeplinit obligațiile pe baza a trei categorii de motive:

— în primul rând, o denumire de origine nu este protejată în temeiul articolului 13 din Regulamentul nr. 2081/92 decât în forma exactă în care este înregistrată;

— în al doilea rând, utilizarea termenului „parmesan" nu reprezintă o încălcare a protecției denumirii de origine „Parmigiano Reggiano" și

— în al treilea rând, nu este ținută să sancționeze din oficiu încălcarea articolului 13.

Cu privire la protecția denumirilor compuse

20 Comisia subliniază că sistemul de protecție comunitară este întemeiat pe principiul potrivit căruia înregistrarea unei denumiri care cuprinde mai mulți termeni conferă protecție de drept comunitar atât elementelor constitutive ale denumirii compuse, cât și acesteia în ansamblul său. Protecția efectivă a denumirilor compuse ar implica, în consecință, ca, în principiu, toate elementele constitutive ale unei denumiri compuse să fie protejate împotriva utilizărilor abuzive. Comisia apreciază că, pentru a garanta această protecție, Regulamentul nr. 2081/92 nu impune înregistrarea fiecăruia dintre elementele unei denumiri compuse susceptibile de a fi protejată, ci pornește de la principiul că fiecare dintre elemente beneficiază de o protecție intrinsecă. O astfel de interpretare ar fi fost confirmată de Curte în Hotărârea din 9 iunie 1998, Chiciak și Fol (C-129/97 și C-130/97, Rec., p. I-3315).

21 Comisia susține că principiul protecției tuturor elementelor constitutive ale unei denumiri compuse nu admite decât o excepție, prevăzută la articolul 13 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2081/92, și anume aceea că utilizarea unui element izolat al unei denumiri compuse nu este considerată contrară articolului 13 alineatul (1) literele (a) și (b) din regulamentul menționat în cazul în care elementul respectiv este denumirea unui produs agricol sau alimentar considerată o denumire generică. Or, această dispoziție ar fi superfluă dacă s-ar putea considera că diferitele elemente constitutive ale denumirilor care sunt înregistrate numai sub forma unor denumiri compuse nu beneficiază de nicio protecție.

22 În plus, un element constitutiv izolat al unei denumiri compuse nu ar beneficia de protecția conferită de Regulamentul nr. 2081/92 în cazul în care statele membre respective au indicat, atunci când au comunicat denumirea compusă în cauză, că protecția nu era solicitată pentru anumite părți ale acestei denumiri.

23 Comisia ar fi ținut cont de acest fapt atunci când a adoptat Regulamentul nr. 1107/96, precizând, după caz, într-o notă de subsol, că protecția nu era solicitată pentru o parte a denumirii în cauză.

24 În cazul denumirii „Parmigiano Reggiano”, niciunul dintre aceste două elemente constitutive nu ar fi făcut obiectul unei note de subsol.

25 Republica Federală Germania susține că o DOP nu beneficiază de protecție în temeiul articolului 13 din Regulamentul nr. 2081/92 decât în forma exactă în care este înregistrată. Spre deosebire de ceea ce susține Comisia, din Hotărârea Chiciak și Fol, citată anterior, nu ar putea fi dedusă teza contrară.

26 În plus, în contextul cauzei în care a fost pronunțată Hotărârea din 25 iunie 2002, Bigi (C-66/00, Rec., p. I-5917), însăși Republica Italiană ar fi confirmat în mod expres că a renunțat să înregistreze denumirea „Parmigiano”. În aceste condiții, în lipsa înregistrării, aceasta nu ar intra sub incidența protecției conferite de dreptul comunitar.

27 În această privință, din cel de al optulea considerent al Regulamentului nr. 1107/96 reiese că „anumite state membre au făcut cunoscut că, pentru anumite părți de denumiri, protecția nu era solicitată și că trebuie să se țină seama de aceasta”.

28 Regulamentul nr. 1107/96 prevede, prin trimiteri la note de subsol din anexa sa, cazurile în care nu a fost solicitată protecția unei părți a denumirii respective.

29 Trebuie să se arate, cu toate acestea, că inexistența unei declarații care să ateste că, pentru anumite componente ale unei denumiri, nu a fost solicitată protecția conferită de articolul 13 din Regulamentul nr. 2081/92 nu poate constitui o bază suficientă pentru a determina întinderea protecției respective (a se vedea în acest sens Hotărârea Chiciak și Fol, citată anterior, punctul 37).

30 În cadrul sistemului de protecție instituit de Regulamentul nr. 2081/92, problemele referitoare la protecția care trebuie acordată diferitelor componente ale unei denumiri și în special problema dacă în cauză este vorba, eventual, despre o denumire generică sau despre o componentă protejată împotriva practicilor avute în vedere la articolul 13 din regulamentul menționat sunt chestiuni pe care instanța națională este competentă să le aprecieze în temeiul unei analize detaliate a contextului de fapt prezentat acesteia de părțile interesate (Hotărârea Chiciak și Fol, citată anterior, punctul 38).

31 În aceste condiții, argumentul Republicii Federale Germania potrivit căruia o DOP nu beneficiază de protecție în temeiul articolului 13 din Regulamentul nr. 2081/92 decât în forma exactă în care este înregistrată nu poate fi admis.

Cu privire la atingerea adusă DOP „Parmigiano Reggiano”

32 În opinia Comisiei, punerea în circulație sub denumirea „parmesan” a brânzeturilor neconforme cu caietul de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano” constituie o încălcare a articolului 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92, întrucât termenul „parmesan” este traducerea corectă a DOP „Parmigiano Reggiano”. Traducerea, ca și DOP în limba statului membru care a obținut înregistrarea acestei denumiri, ar fi rezervată exclusiv produselor conforme cu caietul de sarcini.

33 Comisia adaugă că, astfel cum o demonstrează legătura strânsă, atestată de evoluția istorică, între regiunea geografică specifică din Italia de unde provine acest tip de brânză și termenul „parmesan”, acesta nu reprezintă o denumire generică de natură a se distinge de DOP „Parmigiano Reggiano”.

34 În orice caz, utilizarea denumirii „parmesan” pentru un tip de brânză care nu este conformă cu caietul de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano” ar constitui o evocare a acestei denumiri, interzisă prin articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92.

35 Comisia susține de asemenea că termenul „parmesan” nu a devenit o denumire generică.

36 Desigur, o denumire geografică ar putea, pe măsură ce este utilizată, să devină o denumire generică în sensul că un consumator încetează să vadă în aceasta o indicație referitoare la proveniența geografică a mărfii, ajungând să o privească exclusiv ca pe o indicație referitoare la un anumit tip de produse. Această deplasare de sens s-ar fi produs în special pentru termenii „Camembert” și „Brie”.

37 De asemenea, în opinia Comisiei, termenul „parmesan” nu și-a pierdut niciun moment conotația geografică. Într-adevăr, dacă „parmesan” ar fi efectiv un termen neutru lipsit de o astfel de conotație, ar fi imposibil să se explice într-un mod plauzibil de ce fabricanții de produse de imitație persistă în a stabili prin cuvinte și prin imagine o legătură între mărfurile lor și Italia.

38 În plus, în opinia Comisiei, faptul că un tip de brânză denumit „parmesan", neconform cu caietul de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano", fusese fabricat până în anul 2000 pe teritoriul italian nu înseamnă că acest termen constituie, în Italia, denumirea generică a brânzeturilor rase de diverse proveniențe, întrucât tipul respectiv de brânză era destinat exclusiv exportului către țări în care termenul „parmesan" nu beneficia de nicio protecție specială, în conformitate cu principiul teritorialității. De altfel, denumirea „Parmigiano Reggiano" beneficiază de protecție la nivel comunitar numai de la 21 iunie 1996, data intrării în vigoare a Regulamentului nr. 1107/96.

39 Republica Federală Germania susține că utilizarea termenului „parmesan" nu constituie o încălcare a articolului 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92, având în vedere că acesta nu reprezintă, în opinia Comisiei, decât traducerea termenului „Parmigiano", care, astfel cum o demonstrează situația în Italia și în alte state membre, precum și legislația la nivel național și la nivel comunitar, este o denumire generică. În calitate de denumire generică, acesta nu ar putea beneficia de protecția conferită de regulamentul menționat.

40 Cu titlu subsidiar, Republica Federală Germania observă că, chiar presupunând că termenul „Parmigiano" nu ar fi o denumire generică și că, prin urmare, acestei componente nu i se aplică dispozițiile articolului 13 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2081/92, utilizarea termenului „parmesan" nu constituie o încălcare a dispozițiilor privind protecția denumirii de origine „Parmigiano Reggiano". Denumirea „parmesan" ar fi cunoscut, de secole, o evoluție proprie și ar fi devenit în Germania, dar și în alte state membre, o denumire generică. Folosirea acesteia nu ar reprezenta, așadar, o utilizare abuzivă a DOP „Parmigiano Reggiano" și nici o evocare a acesteia.

41 În susținerea acestei teze, Republica Federală Germania face referire, în primul rând, la punctul 35 din Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în cauza în care a fost pronunțată Ordonanța din 8 august 1997, Canadane Cheese

Trading și Kouri (C-317/95, Rec., p. I-4681), în al doilea rând, la Hotărârea Bigi, citată anterior, în care Curtea a lăsat nesoluționată în mod expres întrebarea dacă termenul „parmesan" constituie o denumire generică, în al treilea rând, la faptul că nu este suficient să se constate că denumirea unui produs reprezintă traducerea unei denumiri de origine. Ar trebui să se analizeze în fiecare cauză dacă această traducere constituie într-adevăr o evocare a denumirii în discuție. Nu aceasta ar fi situația în ipoteza în care denumirea litigioasă, deși reprezintă la origine o traducere, a dobândit cu timpul o altă semnificație în limbajul curent al consumatorilor, devenind astfel o denumire generică. În al patrulea rând, statul membru menționat invocă faptul că, în Germania, care este singurul stat membru în care aprecierea caracterului generic al termenului „parmesan" este decisivă, având în vedere prezenta procedură în constatarea neîndeplinirii unei obligații de către un stat membru, termenul „parmesan" este conceput dintotdeauna ca fiind denumirea generică a unui tip de brânză dură, rasă sau destinată a fi rasă. În plus, aceasta ar fi de asemenea situația în alte state membre, inclusiv în Italia.

42 Este necesar să se determine, mai întâi, dacă utilizarea denumirii „parmesan" corespunde, în ceea ce privește DOP „Parmigiano Reggiano", uneia dintre situațiile avute în vedere la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2081/92.

43 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 13 alineatul (1) litera (b) din regulamentul menționat, denumirile înregistrate sunt protejate în special împotriva oricărei utilizări abuzive, imitări sau evocări, chiar dacă originea adevărată a produsului este indicată sau dacă denumirea protejată este tradusă.

44 În ceea ce privește evocarea unei DOP, Curtea a hotărât că această noțiune acoperă ipoteza în care termenul utilizat pentru a desemna un produs încorporează o parte a unei denumiri protejate, astfel încât consumatorului, în prezența denumirii produsului, îi este indusă ca imagine de referință marfa care beneficiază de respectiva denumire (Hotărârea din 4 martie 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, Rec., p. I-1301, punctul 25).

45 Curtea a precizat că poate exista o evocare a unei DOP în lipsa oricărui risc de confuzie între produsele în cauză, chiar și atunci când nicio protecție comunitară nu ar fi aplicabilă elementelor denumirii de referință pe care le reia terminologia în litigiu (Hotărârea Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, citată anterior, punctul 26).

46 În speță, există o similitudine fonetică și vizuală între denumirile „parmesan” și „Parmigiano Reggiano”, iar aceasta în situația în care produsele în cauză sunt brânzeturi dure, rase sau destinate a fi rase, adică prezentând un aspect exterior similar (a se vedea în acest sens Hotărârea Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, citată anterior, punctul 27).

47 Pe de altă parte, independent de problema dacă denumirea „parmesan” reprezintă sau nu reprezintă traducerea exactă a DOP „Parmigiano Reggiano” sau a termenului „Parmigiano”, apropierea conceptuală existentă între acești doi termeni, provenind din limbi diferite, pe care o demonstrează dezbaterile în fața Curții trebuie să fie de asemenea luată în considerare.

48 O astfel de apropiere, precum și similitudinile fonetice și vizuale arătate la punctul 46 din prezenta hotărâre sunt de natură să îi inducă unui consumator, ca imagine de referință, tipul de brânză care beneficiază de DOP „Parmigiano Reggiano”, atunci când este în prezența unui tip de brânză dură, rasă sau destinată a fi rasă, care poartă denumirea „parmesan”.

49 În aceste condiții, utilizarea denumirii „parmesan” trebuie să fie calificată, în sensul articolului 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92, drept evocare a DOP „Parmigiano Reggiano”.

50 Problema dacă denumirea „parmesan” este traducerea DOP „Parmigiano Reggiano” rămâne, așadar, fără relevență în vederea aprecierii prezentei acțiuni.

51 Cu toate acestea, Republica Federală Germania susține că, luând în considerare faptul că denumirea „parmesan” a devenit o denumire generică, utilizarea acesteia nu ar putea constitui o evocare ilicită a DOP „Parmigiano Reggiano”.

52 Obligația de a prezenta elementele de natură să demonstreze temeinicia acestui argument revine Republicii Federale Germania, cu atât mai mult cu cât Curtea a hotărât deja că este departe de a fi evident că denumirea „parmesan” ar fi devenit generică (Hotărârea Bigi, citată anterior, punctul 20).

53 În cadrul aprecierii caracterului generic al unei denumiri, trebuie, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2081/92, să se țină cont de locurile unde produsul respectiv a fost produs atât în interiorul, cât și în afara statului membru care a obținut înregistrarea denumirii în cauză, de consumul acestui produs și de modul în care este percepută această denumire de către consumatori în interiorul și în afara statului membru respectiv, de existența unei legislații naționale speciale privind produsul menționat, precum și de modul în care a fost utilizată această denumire potrivit dreptului comunitar (a se vedea Hotărârea din 25 octombrie 2005, Germania și Danemarca/Comisia, C-465/02 și C-466/02, Rec., p. I-9115, punctele 76-99).

54 Or, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 63 și 64 din concluzii, Republica Federală Germania s-a limitat să prezinte extrase din dicționare și din literatura de specialitate care nu oferă o imagine de ansamblu cu privire la modul în care termenul

„parmesan” este perceput de consumatori în Germania și în alte state membre, fără a furniza niciun fel de date referitoare la producția sau la consumul de brânză comercializată sub denumirea „parmesan” în Germania sau în alte state membre.

55 În plus, din dosarul prezentat Curții reiese că, în Germania, anumiți producători de brânză cu denumirea „parmesan” comercializează acest produs cu etichete care trimit la cultura și la peisajele italiene. De aici se poate deduce în mod legitim că în acest stat membru consumatorii percep brânza „parmesan” drept un tip de brânză asociat cu Italia, chiar dacă în realitate a fost produsă în alt stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea Germania și Danemarca/Comisia, citată anterior, punctul 87).

56 În sfârșit, în cursul ședinței, Republica Federală Germania nu a fost în măsură nici măcar să furnizeze informații referitoare la cantitățile de brânză produsă în Italia sub DOP „Parmigiano Reggiano” importate în Germania, fapt ce nu a permis astfel Curții să utilizeze elementele referitoare la consumul acestui tip de brânză ca indicatori ai caracterului generic al denumirii „parmesan” (a se vedea în acest sens Hotărârea Germania și Danemarca/Comisia, citată anterior, punctul 88).

57 Reiese că, întrucât Republica Federală Germania nu a demonstrat că denumirea „parmesan” are caracter generic, trebuie să se considere că, în speță, utilizarea termenului „parmesan” pentru brânzeturile care nu sunt conforme cu caietul de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano” aduce atingere protecției care decurge din articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92.

Cu privire la obligația Republicii Federale Germania de a sancționa încălcarea articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2081/92

58 Comisia subliniază că Republica Federală Germania este ținută, în temeiul articolelor 10 și 13 din Regulamentul nr. 2081/92, să adopte din oficiu măsurile necesare pentru a reprima comportamentele care aduc atingere DOP. În opinia Comisiei, intervenția statelor membre cuprinde, pe plan administrativ și penal, măsurile adecvate pentru a permite realizarea obiectivelor urmărite de acest regulament în domeniul protecției denumirilor de origine. Produsele care nu sunt conforme cu cerințele prevăzute de regulamentul menționat nu ar putea fi puse în circulație.

59 Comisia precizează că motivele sale nu au în vedere legislația germană și nici vreo lipsă a posibilităților de a sesiza instanțele naționale, ci practica administrativă a autorităților germane contrară dreptului comunitar. Dacă statele membre ar fi exonerate de obligația de a interveni și dacă, în consecință, operatorii economici ar trebui să acționeze în justiție ei înșiși de fiecare dată când s-ar aduce atingere dreptului lor exclusiv de a utiliza DOP în cauză pe întreg teritoriul Uniunii Europene, obiectivele Regulamentului nr. 2081/92 nu ar putea fi atinse.

60 De asemenea, în opinia Comisiei, într-un litigiu între operatori economici privați, problema centrală este cea a respectării drepturilor de proprietate intelectuală de care beneficiază producătorii stabiliți în regiunea de origine a produsului respectiv, în timp ce reprimarea de către autoritățile publice a încălcării articolului 13 din Regulamentul nr. 2081/92 nu are drept obiect protecția intereselor economice private, ci protecția intereselor consumatorilor, ale căror așteptări în ceea ce privește calitatea și originea geografică a produsului respectiv nu trebuie înșelate. Protecția consumatorilor urmărită de acest regulament ar fi compromisă dacă aplicarea interdicțiilor prevăzute de regulamentul menționat ar fi tributară în totalitate comportamentului operatorilor economici privați în ceea ce privește procedurile judiciare.

61 Comisia concluzionează că acest comportament al Republicii Federale Germania trebuie să fie asimilat unei încălcări a dreptului comunitar prin omisiune.

62 În ceea ce o privește, Republica Federală Germania susține că articolul 13 din Regulamentul nr. 2081/92 determină sfera de aplicare a protecției indicațiilor geografice și a denumirilor de origine înregistrate. În temeiul efectului direct al regulamentului, acest articol ar fi de natură să confere titularilor sau utilizatorilor legitimi ai DOP drepturi pe care instanțele naționale au obligația de a le proteja.

63 Aplicabilitatea directă a Regulamentului nr. 2081/92 nu ar exonera anumite state membre de obligația de a adopta măsurile naționale care permit asigurarea aplicării acestui regulament. Cu toate acestea, Republica Federală Germania ar fi adoptat numeroase prevederi legale care permit să se acționeze împotriva utilizării ilicite a DOP, în special Legea privind lupta împotriva concurenței neloiale (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) din 7 iunie 1909 și Legea privind protecția mărcilor și a altor semne distinctive (Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen) din 25 octombrie 1994 (BGBl. 1994 I, p. 3085).

64 În plus, posibilitatea de a formula o acțiune împotriva oricărui comportament contrar drepturilor conferite de o DOP nu ar fi rezervată exclusiv titularului denumirii respective. Aceasta ar fi, dimpotrivă, deschisă concurenților, asocierilor de întreprinderi și asociațiilor de consumatori. Cercul foarte important al persoanelor în

măsură să formuleze o acțiune ar fi suficient să demonstreze că dispozițiile în vigoare în Republica Federală Germania nu se limitează la a permite producătorilor stabiliți în regiunea de origine a produsului respectiv să impună respectarea drepturilor lor de proprietate intelectuală. Aceste prevederi ar institui un sistem general și eficient care ar permite împiedicarea încălcării articolului 13 din Regulamentul nr. 2081/92 și sancționarea eficientă a acesteia prin intermediul hotărârilor judecătorești.

65 Prin acordarea drepturilor civile menționate mai sus, Republica Federală Germania ar fi adoptat toate măsurile care se impun pentru a garanta aplicarea deplină și în întregime a articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2081/92. Nu ar fi necesar ca autoritățile publice să intervină pentru a sancționa din oficiu, prin măsuri de poliție administrativă, încălcarea acestei dispoziții, iar articolele 10 și 13 din regulamentul menționat nici nu ar impune acest lucru. În opinia Republicii Federale Germania, din compararea diferitelor versiuni lingvistice ale articolului 10 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2081/92 reiese că, având în vedere originea italiană a DOP „Parmigiano Reggiano", obligația de a verifica respectarea caietului de sarcini al denumirii respective cu ocazia utilizării acesteia din urmă revine Consorzio del formaggio Parmigiano Reggiano, iar nu structurilor de control germane.

66 În opinia acestui stat membru, deși Comisia arată că sancționarea, de către statul membru în cauză, a încălcării articolului 13 din Regulamentul nr. 2081/92 trebuie să asigure nu numai protecția intereselor economice private, ci și protecția intereselor consumatorilor, această constatare nu decurge din nicio particularitate proprie regulamentului menționat de natură a face să apară drept insuficient, spre deosebire de situația altor drepturi de proprietate intelectuală sau a dispozițiilor referitoare la protecția concurenței, sistemul de protecție a denumirilor de origine prin instituirea unor mecanisme de drept civil.

67 În sfârșit, Republica Federală Germania subliniază că, deși, în Germania, utilizarea denumirii „parmesan” pentru produse care nu îndeplinesc cerințele caietului de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano” nu face obiectul unor proceduri angajate din oficiu și nici al unor sancțiuni penale, chiar presupunând că această utilizare constituie o încălcare a articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2081/92, această situație rezultă pur și simplu din renunțarea la modalități de sancționare pe care statele membre le pot prevedea, dar pe care nu au obligația de a le impune, în conformitate cu stadiul actual al dreptului comunitar.

68 În această privință, trebuie amintit că posibilitatea de care beneficiază justițiabilii de a invoca dispozițiile unui regulament în fața instanțelor naționale nu ar putea exonera statele membre de adoptarea măsurilor naționale care permit să se asigure aplicarea deplină și în întregime atunci când acest fapt se dovedește necesar (a se vedea în special Hotărârea din 20 martie 1986, Comisia/Țările de Jos, 72/85, Rec., p. 1219, punctul 20).

69 Nu se contestă faptul că ordinea juridică germană dispune de instrumente juridice, precum dispozițiile legale menționate la punctul 63 din prezenta hotărâre, care urmăresc să asigure protecția efectivă a drepturilor care le sunt conferite particularilor prin Regulamentul nr. 2081/92. Nu se contestă nici faptul că posibilitatea de a formula o acțiune împotriva oricărui comportament susceptibil de a aduce atingere drepturilor conferite de o DOP nu este rezervată exclusiv utilizatorului legitim al denumirii respective. Aceasta este, dimpotrivă, deschisă concurenților, asocierilor de întreprinderi și asociațiilor de consumatori.

70 În aceste condiții, o astfel de reglementare poate garanta protecția altor interese decât cele ale producătorilor de bunuri care beneficiază de o DOP, în special interesele consumatorilor.

71 În cursul ședinței, Republica Federală Germania a arătat că, de altfel, cauze referitoare la utilizarea în Germania a denumirii „parmesan” sunt în prezent pe rolul instanțelor germane, una dintre acestea fiind introdusă de Consorzio del formaggio Parmigiano Reggiano.

72 În ceea ce privește motivul Comisiei întemeiat pe obligația statelor membre de a lua din oficiu măsurile necesare în vederea sancționării încălcării articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul menționat, trebuie să se precizeze următoarele aspecte.

73 Mai întâi, o astfel de obligație nu decurge din articolul 10 din Regulamentul nr. 2081/92.

74 Este adevărat că, în vederea asigurării efectivității dispozițiilor Regulamentului nr. 2081/92, articolul 10 alineatul (1) din acesta prevede că statele membre garantează faptul că, în termen de maximum șase luni de la intrarea în vigoare a regulamentului menționat, au fost puse la punct structurile de control. Acestea sunt ținute, așadar, să creeze astfel de structuri.

75 Cu toate acestea, articolul 10 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2081/92, prevăzând că „[d]acă o autoritate de control desemnată și/sau un organism privat dintr-un stat membru constată că un produs agricol sau alimentar, care poartă o denumire de origine protejată în statul membru respectiv, nu îndeplinește cerințele stabilite în caietul de sarcini, acestea vor lua măsurile necesare pentru a asigura respectarea prezentului regulament. […]”, arată că autoritățile de control desemnate și/sau un organismele private dintr-un stat membru sunt cele din statul membru din care provin DOP.

76 Menționarea „producătorilor sau prelucrătorilor supuși controlului” la articolul 10 alineatul (3) din regulamentul respectiv, precum și dreptul producătorilor, prevăzut la alineatul (6) al acestui articol, de a avea acces la sistemul de control și obligația acestora, prevăzută la alineatul (7) al aceluiași articol, de a suporta costurile ocazionate de controale confirmă faptul că articolul 10 din Regulamentul nr. 2081/92 se referă la obligații ale statelor membre din care provin DOP.

77 Această interpretare este, în plus, confirmată de dispozițiile coroborate ale articolului 4 alineatul (2) litera (g) și ale articolului 5 alineatele (3) și (4) din Regulamentul nr. 2081/92, din care reiese că cererea de înregistrare trebuie să cuprindă caietul de sarcini, că această cerere trebuie să fie adresată statului membru în care este situată zona geografică în cauză și că respectivul caiet de sarcini trebuie să includă „detaliile privind structurile de control prevăzute la articolul 10”.

78 Rezultă că structurile de control pe care se bazează obligația de a asigura respectarea caietului de sarcini al DOP sunt cele ale statului membru din care provin DOP în cauză. Controlul respectării caietului de sarcini în cadrul utilizării DOP „Parmigiano Reggiano” nu revine, așadar, autorităților de control germane.

79 Desigur, articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92 impune protecția denumirilor înregistrate împotriva „utilizării abuzive, imitării sau evocării, chiar dacă originea adevărată a produsului este indicată sau dacă denumirea protejată este tradusă sau însoțită de expresii precum «gen», «tip», «metodă», «stil», «imitație» sau o altă expresie similară”.

80 Cu toate acestea, pe de o parte, Comisia nu a demonstrat că Republica Federală Germania nu și-ar fi respectat obligațiile care îi revin în temeiul Regulamentului nr. 2081/92 și, pe de altă parte, aceasta nu a prezentat elemente care să arate că măsuri precum cele menționate la punctul 63 din prezenta hotărâre nu au fost luate sau nu erau de natură a proteja DOP „Parmigiano Reggiano”.

81 Luând în considerare toate aprecierile de mai sus, trebuie să se constate că nu s-a stabilit de către Comisie că, prin refuzul formal de a sancționa, pe teritoriul său, utilizarea denumirii „parmesan” pe eticheta produselor care nu îndeplinesc cerințele caietului de sarcini al DOP „Parmigiano Reggiano”, Republica Federală Germania nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 13 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2081/92.

82 În consecință, acțiunea formulată de Comisie trebuie să fie respinsă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

83 Potrivit articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Republica Federală Germania a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată. Potrivit alineatului (4) din același articol, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Italiană, precum și Republica Austria suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Comisia Comunităților Europene este obligată la plata cheltuielilor de judecată.

3) Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Italiană, precum și Republica Austria suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături